T005 A HÀM V 99-3-Kinh 66 Sanh-Lạc-Lục Nhập Xứ-Kỳ Đạo-Thật Giác-Hữu Thân-Tri Pháp-Trọng Đảm

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH 66. SANH1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Neân luoân luoân tu taäp phöông tieän thieàn tö, cho trong taâm mình tòch laëng. Vì sao? Vì nhôø tu taäp phöông tieän thieàn tö, trong taâm mình ñaõ tòch laëng ñeå quaùn saùt nhö thaät. Theá naøo laø quaùn saùt nhö thaät? Quaùn saùt nhö thaät raèng ñaây laø saéc, ñaây laø söï taäp khôûi cuûa saéc, söï dieät taän cuûa saéc. Ñaây laø thoï, töôûng, haønh, thöùc, söï taäp khôûi cuûa… thöùc, söï dieät taän cuûa… thöùc. “Theá naøo laø söï taäp khôûi cuûa saéc? Söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc? “Naøy Tyø-kheo, phaøm phu ngu si khoâng hoïc, khoâng quaùn saùt nhö thaät veà söï taäp khôûi cuûa saéc, veà vò ngoït cuûa saéc, veà söï tai haïi cuûa saéc, veà söï xuaát ly saéc, neân öa muoán saéc kia, khen ngôïi yeâu ñaém, neân saéc seõ taùi sanh laïi vaøo ñôøi vò lai. Ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng noùi roäng nhö vaäy. Khi saéc kia sanh, thoï, töôûng, haønh, thöùc sanh; maø ñoái vôùi saéc khoâng giaûi thoaùt, ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng giaûi thoaùt, Ta noùi ngöôøi ñoù seõ khoâng giaûi thoaùt sanh, laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå, naõo; thuaàn khoái lôùn ñau khoå. Ñoù goïi laø söï taäp khôûi cuûa saéc, laø söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc. “Theá naøo laø söï dieät taän cuûa saéc vaø söï dieät taän cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc? “Ña vaên Thaùnh ñeä töû quaùn saùt nhö thaät veà söï taäp khôûi cuûa saéc, söï dieät taän cuûa saéc, vò ngoït cuûa saéc, söï tai haïi cuûa saéc, söï xuaát ly saéc, bieát nhö thaät. Do bieát nhö thaät neân khoâng thích saéc, khoâng khen ngôïi saéc, khoâng öa ñaém saéc, cuõng khoâng sanh ra saéc vò lai. Ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng noùi roäng nhö vaäy. Saéc khoâng sanh, thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng sanh; do ñoù ñoái vôùi saéc ñöôïc giaûi thoaùt, ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc ñöôïc giaûi thoaùt. Ta noùi ngöôøi naøy giaûi thoaùt sanh, laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå, naõo, thuaàn khoái lôùn ñau khoå. Ñoù goïi laø söï dieät taän cuûa saéc, laø söï dieät taän cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc.

1. Paøli, S. 22. 7. Upaødaøparitassanaø.

“Cho neân, Tyø-kheo, neân luoân luoân tu taäp phöông tieän thieàn tö, ñeå beân trong taâm mình tòch laëng, tinh taán sieâng naêng phöông tieän quaùn saùt nhö thaät.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. Cuõng nhö kinh Quaùn saùt, cuõng vaäy, cho ñeán kinh Taùc chuùng, goàm möôøi hai, cuõng caàn dieãn roäng. KINH 67. LAÏC Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Haõy thöôøng xuyeân tu taäp phöông tieän thieàn tö, cho noäi taâm tónh laëng. Vì sao? Vì Tyø-kheo tu taäp phöông tieän thieàn tö, cho noäi taâm tónh laëng ñeå quaùn saùt nhö thaät. Theá naøo laø quaùn saùt nhö thaät? Bieát nhö thaät ñaây laø saéc; ñaây laø söï taäp khôûi cuûa saéc, söï dieät taän

cuûa saéc; ñaây laø thoï, töôûng, haønh, thöùc, söï taäp khôûi cuûa… thöùc, söï dieät taän cuûa… thöùc. “Theá naøo laø söï taäp khôûi cuûa saéc vaø söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc? Phaøm phu ngu si khoâng hoïc, neân khoâng bieát nhö thaät veà söï taäp khôûi cuûa saéc, veà söï dieät taän cuûa saéc, veà vò ngoït cuûa saéc, veà söï tai haïi cuûa saéc, veà söï xuaát ly saéc. Vì khoâng bieát nhö thaät neân öa thích ñaém tröôùc vaøo saéc kia, khen ngôïi saéc. Vì öa thích ñaém tröôùc saéc, khen ngôïi saéc neân chaáp thuû, thuû duyeân höõu, höõu duyeân sanh, sanh duyeân laõo, töû, öu, bi, khoå, naõo; thuaàn khoái lôùn ñau khoå nhö vaäy sanh ra. Ñoù goïi laø söï taäp khôûi cuûa saéc, laø söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc. “Theá naøo laø söï dieät taän cuûa saéc? Söï dieät taän cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc? Ña vaên Thaùnh ñeä töû bieát nhö thaät veà söï taäp khôûi cuûa saéc, veà söï dieät taän cuûa saéc, veà vò ngoït cuûa saéc, veà söï tai haïi cuûa saéc, veà söï xuaát ly cuûa saéc. Vì bieát nhö thaät, neân khoâng thích ñaém saéc, khoâng khen ngôïi saéc. Vì khoâng thích ñaém tröôùc, khen ngôïi saéc cho neân aùi laïc bò dieät tröø. AÙi laïc dieät neân chaáp thuû cuõng dieät. Thuû dieät neân höõu dieät. Höõu dieät neân sanh dieät. Sanh ñaõ bò dieät neân laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå, naõo cuõng bò dieät; vaø nhö vaäy thuaàn khoái lôùn ñau khoå dieät.

“Theá naøo laø ña vaên Thaùnh ñeä töû bieát nhö thaät veà thoï, töôûng, haønh, thöùc vaø veà söï taäp khôûi cuûa… thöùc, veà söï dieät taän cuûa… thöùc, veà vò ngoït cuûa… thöùc, veà söï tai haïi cuûa… thöùc, veà söï xa lìa… thöùc? Vì ñaõ bieát nhö thaät veà chuùng, neân khoâng thích ñaém… thöùc kia, khoâng khen ngôïi… thöùc. Vì khoâng thích ñaém… thöùc neân aùi laïc dieät. AÙi dieät, neân thuû dieät. Thuû dieät neân höõu dieät. Höõu dieät neân sanh cuõng bò dieät. Sanh dieät neân laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå, naõo dieät, nhö vaäy thuaàn khoái lôùn ñau khoå taát caû ñeàu dieät. Naøy Tyø-kheo, ñoù goïi laø söï dieät taän cuûa saéc, laø söï dieät taän cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc. Tyø-kheo neân thöôøng xuyeân tu taäp phöông tieän thieàn tö ñeå cho noäi taâm ñöôïc tónh laëng.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. Cuõng nhö kinh Quaùn saùt, cuõng vaäy, cho ñeán kinh Taùc chuùng, goàm möôøi hai, cuõng caàn dieãn roäng. KINH 68. LUÏC NHAÄP XÖÙ2 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Neân thöôøng xuyeân tu taäp phöông tieän thieàn tö, ñeå cho noäi taâm ñöôïc tónh laëng, thì môùi quaùn saùt nhö thaät. Theá naøo laø quaùn saùt nhö thaät? Bieát nhö thaät ñaây laø saéc; ñaây laø söï taäp khôûi cuûa saéc, söï dieät taän cuûa saéc; ñaây laø thoï, töôûng, haønh, thöùc; ñaây laø söï taäp khôûi cuûa… thöùc, söï dieät taän cuûa… thöùc. “Theá naøo laø söï taäp khôûi cuûa saéc? Söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc? Do duyeân maét vaø saéc neân thöùc cuûa maét sanh; ba söï hoøa hôïp sanh xuùc; duyeân xuùc sanh thoï, duyeân thoï sanh aùi, cho ñeán thuaàn khoái lôùn ñau khoå sanh. Ñoù goïi laø söï taäp khôûi cuûa saéc. Duyeân tai, muõi, löôõi, thaân, yù cuõng nhö vaäy. Do duyeân yù vaø phaùp, thöùc cuûa yù sanh; ba söï hoøa hôïp sanh xuùc, duyeân xuùc sanh thoï, duyeân thoï sanh aùi. Nhö vaäy, cho ñeán thuaàn khoái lôùn ñau khoå sanh. Ñoù goïi laø söï taäp khôûi cuûa saéc, laø

2. Khoâng thaáy Paøli töông ñöông.

söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc. “Theá naøo laø söï dieät taän cuûa saéc? Söï dieät taän cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc? Do duyeân maét vaø saéc neân thöùc cuûa maét sanh; ba söï hoøa hôïp sanh xuùc. Khi xuùc dieät thì thoï dieät, cho ñeán thuaàn khoái lôùn ñau khoå dieät. Duyeân tai, muõi, löôõi, thaân, yù cuõng nhö vaäy. Do duyeân yù vaø phaùp, thöùc cuûa yù sanh; ba söï hoøa hôïp sanh xuùc. Khi xuùc dieät thì thoï dieät, thoï dieät… cho ñeán thuaàn khoái lôùn ñau khoå dieät. Ñoù goïi laø söï dieät taän cuûa saéc laø söï dieät taän cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc. Cho neân naøy caùc Tyø-kheo, neân thöôøng xuyeân tu taäp phöông tieän thieàn tö, ñeå cho noäi taâm ñöôïc tónh laëng.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. Cuõng nhö kinh Quaùn saùt, cuõng vaäy, cho ñeán kinh Taùc chuùng, goàm möôøi hai, cuõng caàn dieãn roäng.

Baøi keä toùm taét: Thoï vaø sanh vaø laïc, Cuõng noùi luïc nhaäp xöù, Moãi moät möôøi hai thöù, Kinh thieàn ñònh tam-muoäi. KINH 69. KYØ ÑAÏO3 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaùveä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Nay Ta seõ noùi veà con ñöôøng daãn ñeán söï taäp khôûi cuûa höõu thaân4 vaø veà con ñöôøng daãn ñeán söï dieät taän cuûa höõu thaân. “Theá naøo laø con ñöôøng daãn ñeán söï taäp khôûi cuûa höõu thaân? Phaøm phu ngu si khoâng hoïc, neân khoâng bieát nhö thaät veà söï taäp khôûi cuûa saéc, veà söï dieät taän cuûa saéc, veà vò ngoït cuûa saéc, veà söï tai haïi cuûa saéc, veà söï

3.

Quoác Dòch, phaåm 13, quyeån 4. Paøli, S. 22. 44. Paæipadaø.

4.

Höõu thaân taäp thuù ñaïo Paøli:
sakkaøyasamudayagaømini-paæipadaø.

xuaát ly saéc. Vì khoâng bieát nhö thaät, neân öa thích saéc, khen ngôïi saéc, ñaém tröôùc saéc, truï vaøo saéc. Vì ñaõ öa thích saéc, khen ngôïi saéc, ñaém tröôùc saéc, truï vaøo saéc, neân yeâu thích chaáp thuû. Thuû duyeân höõu, höõu duyeân sanh, sanh duyeân laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå, naõo; thuaàn khoái lôùn ñau khoå nhö vaäy ñöôïc sanh ra. Ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng noùi roäng nhö vaäy. Ñoù goïi laø con ñöôøng daãn ñeán söï taäp khôûi cuûa höõu thaân. Tyø-kheo, neân bieát, con ñöôøng daãn ñeán söï taäp khôûi cuûa höõu thaân, chính laø con ñöôøng daãn ñeán söï taäp khôûi cuûa khoå. “Theá naøo laø con ñöôøng daãn ñeán söï dieät taän cuûa höõu thaân? Ña vaên Thaùnh ñeä töû bieát nhö thaät veà saéc, veà söï taäp khôûi cuûa saéc, veà söï dieät taän cuûa saéc, veà vò ngoït cuûa saéc, veà söï tai haïi cuûa saéc, veà söï xuaát ly saéc. Vì ñaõ bieát nhö thaät neân ñoái vôùi saéc khoâng öa, khoâng khen, khoâng ñaém, khoâng truï. Vì khoâng öa, khoâng khen, khoâng ñaém, khoâng truï neân aùi laïc saéc kia dieät. AÙi laïc dieät, thì thuû cuõng dieät; thuû dieät thì höõu dieät, höõu dieät thì sanh dieät, sanh dieät thì laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå, naõo, thuaàn khoái lôùn ñau khoå nhö vaäy dieät. Cuõng nhö saéc, ñoái vôùi thoï,

töôûng, haønh, thöùc laïi cuõng nhö vaäy. Ñoù goïi laø con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän cuûa höõu thaân. Con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän cuûa höõu thaân naøy cuõng laø con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän cuûa khoå. Cho neân noùi laø con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän cuûa höõu thaân. Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. Nhö kinh Ñöôøng thuyeát, hai kinh Höõu vaø Ñöôøng tri cuõng vaäy5. KINH 70. THAÄT GIAÙC6 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo:

5. Kinh naøy cuõng ñöôïc goïi laø Ñöôøng thuyeát (seõ noùi), vì baét ñaàu baèng hai chöõ nhö vaäy. Hai kinh tieáp theo hoaøn toaøn ñoàng nhaát vôùi kinh naøy, neân khoâng cheùp. Ñaây lôøi cuûa ngöôøi truyeàn kinh. 6. Paøli 22. 103. Antaø.

“Nay Ta seõ noùi veà bieân teá cuûa höõu thaân7, veà bieân teá taäp khôûi cuûa höõu thaân8, veà bieân teá dieät taän cuûa höõu thaân9. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi. “Theá naøo laø bieân teá cuûa höõu thaân? Laø chæ cho naêm thoï aám, ñoù laø: Saéc thoï aám; thoï, töôûng, haønh, thöùc thoï aám. Ñoù goïi laø bieân teá cuûa höõu thaân. “Theá naøo laø bieân teá taäp khôûi cuûa höõu thaân? Ñoù laø aùi, aùi veà höõu ñöông lai ñi ñoâi vôùi tham hyû, ñaém tröôùc caùi naøy hay caùi kia10. Ñoù goïi laø taäp khôûi cuûa höõu thaân. Theá naøo laø bieân teá dieät taän cuûa höõu thaân? Töùc laø aùi naøy, aùi veà höõu ñöông lai ñi ñoâi vôùi tham hyû, ñaém tröôùc caùi naøy hay caùi kia, taát caû ñeàu ñöôïc ñoaïn tröø, dieät taän khoå khoå, ly duïc, tòch dieät, tónh chæ. Ñoù laø bieân teá söï dieät taän cuûa höõu thaân. Ñoù laø noùi veà bieân teá höõu thaân, veà bieân teá söï taäp khôûi cuûa höõu thaân, veà bieân teá söï ñoaïn dieät cuûa höõu thaân. Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Ñöùc Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. Nhö kinh Ñöông thuyeát, hai kinh Höõu vaø Ñöông tri cuõng vaäy. KINH 71. HÖÕU THAÂN11 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Nay Ta noùi veà höõu thaân12, veà söï taäp khôûi cuûa höõu thaân, veà con ñöôøng daãn ñeán söï dieät taän cuûa höõu thaân13. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi.

7.

Höõu thaân bieân Paøli: sakkaøyanta.

8.

Höõu thaân taäp bieân Paøli: sakkaøya-samudayanta.

9.

Höõu thaân dieät bieân Paøli: sakkaøya-nirodhaønta.

10.

Paøli: tatra-tatrabhinandinì, seyyathidaö kaømataòhaø bhavataòhaø vibhavataòhaø, öa thích nôi naøy nôi kia, töùc laø duïc aùi, höõu aùi, phi höõu aùi.

11.

Paøli, S.22. 105. Sakkaøya.

12.

Höõu thaân Paøli: sakkaøya.

13.

Höõu thaân dieät ñaïo tích

“Theá naøo laø höõu thaân? Laø naêm thoï aám. Ñoù laø: saéc thoï aám; thoï, töôûng, haønh, thöùc thoï aám. Ñoù goïi laø höõu thaân. “Theá naøo laø söï taäp khôûi cuûa höõu thaân? Ñoù laø aùi, aùi veà höõu ñöông lai ñi ñoâi vôùi tham hyû, ñaém tröôùc caùi naøy hay caùi kia14. Ñoù goïi laø söï taäp khôûi cuûa höõu thaân. “Theá naøo laø söï dieät taän cuûa höõu thaân? Töùc laø aùi naøy, aùi veà höõu ñöông lai ñi ñoâi vôùi tham hyû, ñaém tröôùc caùi naøy hay caùi kia, taát caû ñeàu ñöôïc ñoaïn tröø, dieät taän khoå, ly duïc, tòch dieät, tónh chæ. Ñoù goïi laø söï dieät taän cuûa höõu thaân. “Theá naøo laø con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän cuûa höõu thaân? Laø chæ cho taùm Thaùnh ñaïo: Chaùnh kieán, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh. Ñoù goïi laø con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän cuûa höõu thaân. “Ñoù laø noùi veà höõu thaân, veà söï taäp khôûi cuûa höõu thaân, veà söï dieät taän cuûa höõu thaân, veà con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän cuûa höõu thaân.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Ñöùc Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. Nhö kinh Ñöông thuyeát, hai kinh Höõu vaø Ñöông tri cuõng vaäy. Nhöng coù söï sai bieät: “Tyø-kheo bieát höõu thaân, ñoaïn taäp khôûi cuûa höõu thaân, chöùng dieät cuûa höõu thaân, tu taäp con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät taän cuûa höõu thaân. Ñoù laø Tyø-kheo ñoaïn tröø caùc keát söû, trieàn phöôïc cuûa aùi duïc, tu voâ giaùn ñaúng, cöùu caùnh khoå bieân.” Laïi coù söï sai bieät: “Ñoù goïi laø Tyø-kheo ñaõ cöùu caùnh khoå bieân, cöùu caùnh ly caáu, cöùu caùnh phaïm haïnh, laø baäc thöôïng só thuaàn tònh.” Laïi coù söï sai khaùc: “Ñoù goïi laø Tyø-kheo A-la-haùn, saïch heát caùc laäu hoaëc, nhöõng gì caàn laøm ñaõ laøm xong, ñaõ truùt boû gaùnh naëng, ñaõ ñaït ñöôïc muïc ñích cuûa mình, döùt saïch caùc keát söû, chaùnh trí taâm giaûi thoaùt.” Laïi coù söï sai bieät: “Ñoù goïi laø Tyø-kheo ñaõ phaù saäp quan aûi, vöôït haøo, sieâu vieät caûnh giôùi, thoaùt khoûi caùc söï canh phoøng, döïng côø Thaùnh phaùp.”

14. Xem cht.33, kinh 70.

Laïi coù söï sai bieät: “Theá naøo laø ñaõ phaù saäp quan aûi? Laø ñaõ döùt boû ñöôïc naêm haï phaàn keát. Theá naøo laø vöôït haøo? Laø vöôït khoûi haøo saâu voâ minh. Theá naøo laø sieâu vieät khoûi caûnh giôùi? Laø ñeán choã cuøng toät khoâng ñaàu moái cuûa sanh töû. Theá naøo laø thoaùt khoûi caùc söï canh phoøng? Laø aùi ñaõ heát saïch. Theá naøo döïng côø Thaùnh phaùp? Laø ngaõ maïn ñaõ döùt saïch.” Laïi coù söï sai bieät: “Ñoù goïi laø Tyø-kheo ñoaïn naêm chi, thaønh töïu saùu chi, thuû hoä moät, y boán thöù, xaû caùc ñeá, lìa caùc thöù mong caàu, tònh caùc giaùc, thaân haønh tòch tónh, taâm kheùo giaûi thoaùt, tueä kheùo giaûi thoaùt, voâ thöôïng phaïm haïnh thuaàn nhaát ñaõ laäp.”

Keä toùm taét: Kyø ñaïo, coù ba kinh, Thaät giaùc cuõng ba kinh, Höõu thaân kinh thuyeát, La-haùn coù saùu haïng. KINH 72. TRI PHAÙP15 Toâi nghe nhö vaày: Moät

thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaùveä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Ta seõ noùi veà caùc phaùp sôû tri, trí vaø trí giaû16. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì ngöôi maø noùi. “Theá naøo laø caùc phaùp ñaõ sôû tri? Laø naêm thoï aám. Ñoù laø: Saéc thoï aám vaø thoï, töôûng, haønh, thöùc thoï aám. Ñoù goïi laø nhöõng phaùp sôû tri. “Theá naøo laø trí? Laø söï ñieàu phuïc duïc tham, ñoaïn tröø duïc tham, sieâu vieät duïc tham. Ñoù goïi laø trí. “Theá naøo goïi laø trí giaû? Ñoù laø A-la-haùn. A-la-haùn chaúng phaûi toàn

15. Quoác Dòch, phaåm 14. Paøli, S. 22. 23. Pariióóaøyya. 16. Sôû tri phaùp, trí, trí giaû phaùp caàn ñöôïc nhaän thöùc toaøn dieän (Paøli: pariióóeyya:
öng bieán tri); söï nhaän thöùc toaøn dieän (pariióóaø: bieán tri trí) vaø ngöôøi coù nhaän thöùc toaøn dieän (Paøli khoâng ñeà caäp).

taïi sau khi cheát, chaúng phaûi khoâng, chaúng phaûi coù khoâng toàn taïi sau khi cheát, chaúng phaûi chaúng coù khoâng toàn taïi sau khi cheát. Noùi roäng ra voâ löôïng, caùc soá ñaõ vónh vieãn döùt saïch. Ñoù goïi laø noùi veà caùc phaùp sôû tri, trí vaø trí giaû.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Ñöùc Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. KINH 73. TROÏNG ÑAÛM17 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Nay Ta seõ noùi veà gaùnh naëng, thuû gaùnh naëng, xaû gaùnh naëng vaø ngöôøi ñang gaùnh naëng18. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì ngöôi maø noùi. “Theá naøo laø gaùnh naëng? Laø naêm thoï aám. Ñoù laø: Saéc thoï aám vaø thoï, töôûng, haønh, thöùc thoï aám. “Theá naøo laø thuû gaùnh naëng? Ñoù laø aùi, aùi veà höõu ñöông lai ñi ñoâi vôùi tham hyû, ñaém tröôùc caùi naøy hay caùi kia19. “Theá naøo laø xaû gaùnh naëng? Töùc laø aùi naøy, aùi veà höõu ñöông lai ñi ñoâi vôùi tham hyû, ñaém tröôùc caùi naøy hay caùi kia, taát caû ñeàu ñöôïc ñoaïn tröø, dieät taän khoå khoå, ly duïc, tòch dieät, tónh chæ. “Theá naøo laø ngöôøi ñang gaùnh naëng? Chính laø con ngöôøi20. Con ngöôøi naøy coù teân nhö vaäy, thoï sanh nhö vaäy, doøng hoï nhö vaäy, aên uoáng nhö vaäy, caûm thoï khoå laïc nhö vaäy, toàn taïi nhö vaäy, thoï maïng nhö vaäy, giôùi haïn thoï maïng soáng nhö vaäy. Ñoù goïi laø gaùnh naëng, thuû gaùnh naëng, xaû gaùnh naëng vaø ngöôøi ñang gaùnh naëng.” Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân noùi keä raèng: Ñaõ vöùt boû gaùnh naëng,

17.
Gaùnh naëng. Paøli, S. 22. 22. Bhaøra.
18.
Troïng ñaûm, thuû ñaûm, xaû ñaûm, ñaûm giaû Paøli: bhaøra, bhaøradaøna, bhaøranikkhepana, bharahaøra.
19.
Xem cht.33, kinh 70.
20.
Haùn: só phu Paøli: puggala (boå-ñaëc-giaø-la).
Khoâng neân nhaän trôû laïi.

Gaùnh naëng laø khoå lôùn,
Truùt gaùnh laø vui nhieàu.
Ñoaïn tröø taát caû aùi,
Thì saïch taát caû haønh.
Thaáu trieät moïi caûnh khaùc,
Khoâng coøn luaän chuyeån höõu.
Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Ñöùc Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.